

Mobiltelefoner och internet

Några råd för att du skall kunna hjälpa ditt barn att inte hamna i knipa via mobiltelefonen och internet.

Mobiltelefonen är idag för många en självklar och nödvändig del av vår vardag. Det gäller också för barn och unga. Även om barnen ibland kan mer om teknik och nya medier än du själv, är det ändå du som vet mest om livet, om normer, glädjeämnen och faror. Gör det därför till en vana att prata med barnen om mobilen och om vad som händer på internet.

Kom överens om hur mobiltelefonen ska användas

- Hur hanterar man personlig information som koder, lösenord, namn, adress, telefonnummer?
- Vilka bilder/filmer är det okej att ta emot, ladda ned och skicka via mobilen?
- Hur uppträder man mot andra när man skriver SMS, chattar och använder e-post?
- Vilken typ av betaltjänster är tillåtna? Tänk på att barnet kan köpa mer än samtal med mobilen.
- Uppmuntra gärna till diskussion i barnets omgivning.

Lär barnet vara försiktig med personlig information

Tänk på att personlig information som personnummer, adress, foton av sig själv, lösenord, kort- och kontonummer med mera kan missbrukas av andra. En bra regel är att inte lämna ut egen eller andras personliga information via mobiltelefonen utan att först ha pratat med en vuxen man litar på.

Uppmuntra till en bra samtalston

Tänk på att barnet kan vara både avsändare och mottagare. Det är därför viktigt att du lär barnet att inte bete sig illa eller såra andra. Det är lätt att snabbt skriva saker som man aldrig skulle säga öga mot öga. Prata med barnet om vikten av att behandla andra på samma sätt som man själv vill bli behandlad.

Lär barnet att vissa handlingar är olagliga

Det är olagligt att sprida bilder utan att den person som finns på bilden gett sitt medgivande. Hota eller trakassera, att sprida lögn om någon eller att ladda ned material som är utlagt på internet utan upphovsmannens tillstånd är också olagligt.

Tänk på att barnet kan köpa mer än samtal med mobilen

Barnet kan köpa en mängd saker med mobilen, exempelvis ringsignaler, bilder och medlemskap. Många prenumerationstjänster innebär att det dras en summa varje vecka, men genom att skicka ordet STOPP till samma nummer som tjänsten beställdes från, kan den stoppas. Tänk också på att det kostar att surfa via internet genom mobilen. Var särskilt vaksam vid utlandsresor. Diskutera hur och vad barnet får köpa och tänk på att ni kan skydda er mot höga räkningar genom exempelvis kontantkort, kreditspärr, spärrar mot utlandssamtal och betaltjänster.

Lägg in ICE i adressboken – om barnet skulle råka illa ut

Om barnet råkar ut för en olycka kan du snabbt bli kontaktad om ditt nummer finns i adressboken i barnets mobiltelefon under namnet ICE. ICE är en förkortning av "In Case of Emergency" ("i nödfall").

Att tänka på när det gäller mobil och internet

Var försiktig med personlig information

Tänk på att aldrig lämna ut hela ditt namn, telefonnummer eller någon form av lösenord på internet. Det är nästan samma sak som att ge bort nycklarna hem. Vill du lägga upp bilder, välj bara sådana som det inte gör något att alla kan se.

Var snäll mot andra även på nätet

Bete dig på nätet som i det dagliga livet och glöm inte bort att det är en människa du pratar med.

Det kan vara farligt att träffa någon från nätet

Ta med dig någon vuxen eller en kamrat om du ska träffa en kompis från nätet i verkligheten. Stäm alltid träff på ett ställe där det finns andra människor - inte hemma hos någon.

Det är inte OK att bli mobbad eller hotad

Berätta för någon vuxen om du blir illa behandlad. På många sajter kan man göra en anmälan direkt till sajtens ägare. Du kan också anmäla till polisen. Tänk på att spara bevisen på det som hänt. Radera därför inte e-post och loggfiler.

Allt på internet är inte sant

Det finns mycket bra på nätet, men också människor som ljuger. Kolla gärna på flera ställen om en uppgift är sann. Ta också reda på vem det är som skriver och vad de verkar vara ute efter.

Vad är då brottsligt när det gäller internet och mobiler?

Här beskrivs några exempel på brott som ofta begås på internet, men som kanske inte alltid uppfattas som brottsliga. Det är ibland svårt att på förhand säga var gränsen för brottslig handling går, och vilket straffet kan bli. Det beror på flera faktorer. Se de här exemplen som en vägledning.

Kränkning

Någon kommer över en kränkande bild på en annan person och publicerar den på nätet (webbsida, chattforum med mera) utan den andres tillstånd.

Brott:

- Brott mot Personuppgiftslagen, PUL (om personen på bilden kan identifieras).
- Ofredande.
- Sexuellt ofredande (om bilderna har ett sexuellt motiv, exempelvis nakenbild).

Straff:

- Brott mot PUL: böter.
- Ofredande: böter eller fängelse upp till ett år.
- Sexuellt ofredande: böter eller fängelse upp till två år.

Kommentar:

Detta är ett mycket vanligt brott på nätet. Många, främst flickor, ställer upp på att bli fotograferade i sexuella situationer utan att tänka på att bilderna senare kan spridas via nätet.

Hot

Två personer blir osams på nätet. Den ene skriver inlägg som "jag ska slakta dej" eller "du kommer att bli ihjälslagen".

Brott:

Olaga hot.

Straff:

Böter eller fängelse upp till ett år.

Kommentar:

Att kommunicera via nätet är ofta svårt. Man har inte tillgång till kroppsspråk och tonfall och därför blir det ibland missförstånd. Det är inte ovanligt att gräl i en chatt leder till förföljelse över nätet i form av kränkande kommentarer i forum, ryktesspridning med mera.

Fildelning

En person laddar ner ett fildelningsprogram och installerar det på familjens dator. Programmet använder han/hon för att ladda ner musik och film som lagts ut på internet utan upphovsmannens tillstånd. För att kunna använda programmet låter personen också andra hämta dessa filer från sin dator.

Brott:

Brott mot Lag om upphovsrätt till konstnärliga och litterära verk.

Straff:

Böter eller fängelse i högst två år.

Kommentar:

Ny lag trädde i kraft 1 april 2009, vilket innebär en skärpning av denna lagstiftning.

Informationen
är hämtad från Mediarådet,
www.mediaradet.se